

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ОЗДОРОВЧИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРАКТИКУ РОБОТИ ДНЗ

Журавель Валентина

Прилуки

В статті наголошується, що підготовка педагогічних кадрів, в тому числі і педагога дошкільного фаху, повинна відповідати вимогам сучасності, зазначаються завдання підготовки майбутнього вихователя до фізкультурно-оздоровчої діяльності дітей дошкільного віку. Розкрито досвід роботи професійної підготовки студентів. Подається приклад змісту завдань для самостійної роботи щодо вивчення оздоровчих інноваційних технологій.

Ключові слова: професійна підготовка, фізкультурно-оздоровчі заходи, інноваційні технології, інтерактивна лекція, мультимедійні технології.

Професійна підготовка спеціаліста є складовою ланкою освіти, в якій спостерігається взаємозв'язок професійних знань із теоретичними психолого-педагогічними знаннями.

Аналіз психолого-педагогічної літератури стосовно професійної підготовки фахівців у ВНЗ свідчить про те, що дана проблема розглядається науковцями в різних аспектах, а саме: формування індивідуальних здібностей студентів у процесі навчання та виховання (С.Н.Бубка, В.М.Марищук, В.С.Фарфель); підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до формування гуманістичної спрямованості спілкування дошкільників (Козлюк О.А.); підготовка майбутнього фахівця дошкільної освіти до використання елементів культури рідного краю (Матвієнко С.І.); підготовка студентів до фізичного виховання дошкільників (О.Л.Богініч, Л.В.Волков, Н.Ф.Денисенко, З.І.Нестерова, Т.І.Поніманська, Л.А.Рижова); підготовка майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку основних рухових умінь і навичок (Петренко С.А.);

формування професійної готовності майбутніх вихователів до здійснення фізичного виховання дошкільників на засадах народних традицій (Левінець Н.В.). Переважна більшість досліджень присвячена також формуванню професійних умінь та навичок учителя і його майбутньої роботи зі школярами та розвитку рухових якостей і здібностей спортсменів.

Саме тому і заслуговує на увагу підготовка фахівців дошкільних навчальних закладів до впровадження оздоровчих інноваційних технологій в практику роботи ДНЗ.

Використання інноваційних технологій, на думку Шапран О. та Шапран В., є однією з домінуючих тенденцій розвитку людства. Інноваційні технології пов'язані із загальними процесами в суспільстві, глобальними проблемами та інтеграцією знань. Інноваційні технології забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку [7,147].

Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності, зазначає Каталимова Н.Б., передбачає включення педагога в процес створення, освоєння та використання педагогічних нововведень в практиці навчання і виховання, створення в дошкільних закладах інноваційного середовища [4,15]

На сучасному етапі особлива увага приділяється пошуку шляхів і засобів, які б стимулювали творчий потенціал особистості спеціаліста для вирішення поставлених завдань у сфері його професійної діяльності. Багатогранність педагогічних ситуацій, на думку Зінаїди Ікуліної, вимагає від студента переосмислення теоретичних знань, вміння знаходити якомога більш ефективні засоби рішення психолого-педагогічних задач [3,116].

Виходячи з аналізу стратегічних напрямків реформування системи освіти, що розглядаються у фундаментальних дослідженнях науковців В. П. Андрущенка, Г. О.Атанова, В. І. Бондаря, І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало, О. Г. Мороза, С. О. Сисоєвої, Д. В. Чернілевського та інших, пріоритетним завданням вищої освіти є підготовка фахівців нового рівня якості, які б відповідали сучасним вимогам суспільства, були спроможними швидко адаптуватися до

швидкоплинних змін у професійній діяльності, володіючи уміннями впродовж всього життя самостійно поповнювати професійні знання та збагачувати власний професійний досвід [1].

В роботах авторів поняття «професійна підготовка» трактується по-різному: як особистісні характеристики готовності до професійної діяльності (Р.С.Гуревич, О.М.Пехота, М.К.Сергєєв, С.О.Сисоєва), компетентність (В.Г.Воронцова, Г.А.Волновицький, Г.М.Серікова), майстерність (І.А.Зязюн, В.Ф.Моргун, в.Ф.Орлов, В.О.Сластьонін), освіченість (В.О.Кудін, О.І.Кульчицька, О.І.Романовський) та професіоналізм (В.Г. Михайлівський, Н.Г.Ничкало, О.М.Отич).

Враховуючи той факт, що кінцевою метою фахової підготовки є формування та розвиток особистості, не втрачає актуальності на сучасному етапі питання оволодіння майбутніми фахівцями певним професійним досвідом. Богініч О.Л. зазначає, що важливими завданнями підготовки майбутнього вихователя до фізкультурно-оздоровчої діяльності дітей дошкільного віку виступають

– формування педагога дошкільного фаху як представника певної культури на основі засвоєння культурних здобутків людства та нації, в тому числі і професійно-оздоровчої культури, з високим рівнем духовних надбань, світоглядними позиціями, професійними морально-етичними, оздоровчими поведінковими навичками і особистісними потребами та переконаннями у першочерговості реалізації оздоровчих завдань;

– оволодіння педагогом не стільки системою знань, фахових умінь і навичок, скільки уміннями їх творчо та оперативно реалізовувати у професійній діяльності задля забезпечення сприятливих передумов для збереження та зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку, впровадження в систему дошкільної освіти оздоровчої парадигми;

– формування потреби у самоактуалізації, професійному самовдосконаленні та самоосвіті задля компетентного вирішення оздоровчих завдань у царині дошкільної освіти [1].

Курс „Методика фізичного виховання в дошкільних закладах" для педагогічних коледжів: спеціальність 5.01010101 Дошкільна освіта передбачає підготовку спеціалістів-вихователів у масових дитячих садках. Метою цієї підготовки є засвоєння студентами основ професійної діяльності педагога в галузі фізичного виховання дошкільників, оволодіння майбутніми педагогами системою знань в галузі теорії та методики фізичного виховання, практичними вміннями та навичками з організації фізкультурно-оздоровчої роботи і проведення активних форм роботи з фізичного виховання.

Зміст теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку ОКР «бакалаврів» покликаний логічно продовжити, доповнити і розширити зміст навчання з урахуванням надбань і досвіду «молодшого спеціаліста».

Оволодіння змістовим компонентом «Теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку» забезпечує фахову підготовку до здійснення дієвого впливу на збереження та зміцнення здоров'я дітей, їх фізичного розвитку.

Зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку залишається одним з державних завдань. Освітня лінія «Особистість дитини» нової редакції Базового компоненту дошкільної освіти передбачає формування позитивного образу «Я», створення бази особистісної культури дитини, її активної життєдіяльності; виховання в дитини позитивного ставлення до своєї зовнішності; формування основних фізичних якостей, рухових умінь, культурно-гігієнічних, оздоровчих навичок тощо. На кінець дошкільного періоду життя в дитини мають бути сформовані базові якості особистості: довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки та її безпечність, самосвідомість, само ставлення, самооцінка [2,6].

Готуючи студентів до професійної діяльності, до реалізації поставлених завдань, крім знань, умінь і навичок, що дають змогу особистості ефективно здійснювати діяльність, під час навчальних занять акцентується увага на розвитку ініціативи студента, на формуванні особистісного стилю навчальної

діяльності з урахуванням індивідуальності студента та рівня його підготовки, на виконанні об'ємної самостійної роботи, на дослідницькій діяльності.

Навчальна робота з курсу проводиться у формі лекцій, занять навчально-методичного характеру та практичних занять, показових занять на педагогічній практиці в дошкільних закладах.

Основним видом навчальної роботи у ВНЗ є лекція, яка створює фундаментальну базу знань студентів з кожної дисципліни, що передбачена навчальним планом.

Сучасний рівень підготовки студентів орієнтує викладача на перехід від педагогічного традиціоналізму до впровадження нових форм і методів проведення лекційного заняття, зазначає Махінова М.В. З цією метою доцільно запроваджувати читання інтерактивної лекції. Інтерактивна лекція дозволяє поєднати керуючу роль викладача з високою активністю студентів на основі використання сучасних інтерактивних технологій.

Викладання програмного матеріалу здійснюється шляхом активізації знань студентів як ретроспективних, що побудовані на базі міжпредметних зв'язків, так і новостворених, які студент отримує під час лекції за допомогою викладача та самостійного мислення.

На відміну від традиційної, інтерактивна лекція зводить до мінімуму монолог викладача і надає перевагу діалогу лектора і студента, під час якого студенти поступово набувають необхідних знань. Інтерактивна лекція має, здебільшого, проблемний і пошуковий характер. При цьому змінюється роль викладача: він не тільки викладає матеріал, але й створює систему нової інформації і знань студентів шляхом активізації самостійної роботи студентів. Лектор ставить проблему перед студентами і особисто допомагає їм самостійно працювати в напрямку її розв'язання, консультує в поетапному пошуку рішення.

До прикладу зміст завдань для самостійної роботи студентів щодо вивчення оздоровчих інноваційних технологій, які використовуються в практичній роботі дошкільних навчальних закладах.

Тема. Заняття з фізичної культури.

1. Підготовка рефератів: Особливості змісту і методики проведення фізкультурних занять згідно авторської системи М. Єфименка.

2. Підготовка повідомлення «Фітбол м'ячі - особливий вид гімнастичних вправ».

3. Підготовка повідомлення «Казкотерапія як засіб оздоровлення дітей дошкільного віку».

4. Складання блок-схеми «Оздоровчі технології – в освітній процес» (на основі статті Денисенко Н. Оздоровчі технології – в освітній процес (// Дошкільне виховання. – 2009, № 11. – с.7-11).

5. Ознайомлення з передовим педагогічним досвідом: ДНЗ №9, ДНЗ №23 м. Прилуки. Використання оздоровчих технологій терапевтичного спрямування (піскової терапії, казкотерапії, ігрової терапії, сміхотерапії, музикотерапії, кольоротерапії). Їх вплив на оздоровлення дітей.

Тема. Ранкова гігієнічна гімнастика.

1. Передовий педагогічний досвід. Ознайомлення з методичними рекомендаціями інструктора з фізичної культури ДНЗ № 26 Астахової Т.В. щодо впровадження елементів східних оздоровчих технологій в дошкільному закладі. «Рецепти оздоровлення»: м. Прилуки 2012р.

Тема. Гігієнічна гімнастика після денного сну.

1. Підготовка рефератів: Особливості проведення гімнастики пробудження за авторською системою М. Єфименка.

2. Ознайомлення з передовим педагогічним досвідом ДНЗ №29 м. Прилуки. Використання оздоровчих технологій, що використовуються з профілактично-лікувальною метою /фітотерапія (чаї, коктейлі, фіто мішечки); аромотерапія (ароматизація приміщення); вітамінотерапія (вітамінізація страв). Їх вплив на поліпшення здоров'я дітей.

Тема Фізкультхвилинки, фізкультпаузи.

1. Підготовка повідомлення: «Шляхи підвищення працездатності дітей на заняттях. Пантомімічні ігри. Психогімнастика».

2.Анотація статті ж. «Дошкільне виховання» Денисенко Н. Освітній процес має бути здоров'язбережувальним // Дошкільне виховання. – 2007, № 7. – с.8-10.

3.Ознайомлення з передовим педагогічним досвідом ДНЗ №29 м. Прилуки. Використання фітболгімнастики, пальчикової, дихальної та звукової гімнастики, імунної гімнастики, психогімнастики (вправи, ігри, етюди, пантоміми). Їх вплив на фізичний розвиток та здоров'я дітей.

Перевагами інтерактивної лекції є можливість опрацювання великої кількості інформації, налагодження оперативного зворотного зв'язку зі студентами, інтенсифікації педагогічної праці, мобілізації мислення, знань та умінь студента, реалізація інтерактивних методів навчання, досягнення високих результатів навчальної діяльності [6].

Враховуючи активну позицію учасника навчальної взаємодії, безперечно зрозуміло, що суть педагогічного процесу полягає у його бінарному характері, адже в ньому поєднується педагогічна діяльність викладача вищої школи та навчальна діяльність студента, зазначає Богініч О.Л. А отже, дидактичний процес базується на взаємодії діяльності педагога та навчальної діяльності студента, управлінні викладачем пізнавальною діяльністю студента у відповідності до цілей фахової підготовки та її змісту[1].

Ефективність засвоєння знань значно підвищується за рахунок впровадження на лекціях мультимедійних технологій, як зазначає Махінова М.В. Інформаційні технології змінюють традиційні підходи до вирішення завдань навчання.

Головна рушійна сила інтерактивної лекції – це самостійне здобуття знань студентами під керівництвом викладача.

Завдяки використанню можливостей мультимедійних технологій здійснюється не тільки досягнення високої наочності лекції, але створюється принципово нове і своєрідне науково-дослідницьке середовище, яке сприяє розвитку творчих індивідуальних і колективних здібностей студентів, формуються навички ефективного спілкування, спрямованого на досягнення

позитивного результату [6]. Зокрема, підготовка презентації «Впровадження новітніх технологій в практику роботи дошкільних навчальних закладів» до лекції «Заняття з фізичної культури» здійснювалася на основі статті Денисенко Н. Оздоровчі технології – в освітній процес (// Дошкільне виховання. – 2009, № 11. – с.7-11); підготовка презентації до теми «Фізкультурно-оздоровчі заходи» - на основі статті «Нетрадиційні методи фізкультурно-оздоровчої роботи (// Палітра педагога. - 2008, № 8 – с.17-20).

Організаційна сторона впровадження даної технології полягає в тому, що на початку курсу студент отримує електронну версію конспекту (в даному випадку методичного посібника: «Організація фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільних навчальних закладах»: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 5.01010101 «Дошкільна освіта» [Укладач В.І.Журавель] - Ніжин: Видавництво НДУ ім.. М.Гоголя, 2011. – 71с., який містить теоретичний та практичний матеріал щодо організації і проведення різних форм фізкультурно-оздоровчих заходів у дошкільному навчальному закладі, упровадження новітніх технологій оздоровлення дітей дошкільного віку, таблиці та приклади нетрадиційних методів оздоровлення, методичні рекомендації) і на заняття приходить з роздрукованими матеріалами. При такому підході студент має можливість раніше опрацювати матеріал лекції, визначити незрозумілі моменти та уточнити їх під час лекції.

Засоби інтерактивної дошки дозволяють накопичувати великий обсяг інформації та оперативно користуватися нею [6].

Поглиблення теоретичного рівня, ознайомлення з сучасним станом питання, експериментальними дослідженнями, висвітленими в періодичних виданнях, передовим досвідом вихователів, методичною літературою - є основним завданням семінарів.

Важливим у цьому плані є проведення нетрадиційних семінарських занять, зокрема, занять - обмін інформацією. Студентам дається завдання підібрати літературу, інформацію з Internet, з фахових періодичних видань, в яких би в тій чи іншій формі висвітлювалася тема семінару, продумати і

запропонувати план вивчення даного питання. Одне з головних завдань, які ставить перед собою викладач, - організація обміну знаннями, які здобувають студенти під час роботи зі своїми «джерелами», піклування про дотримання регламенту, відфільтрування інформації.

Створення в кабінеті методики фізичного виховання бібліотечки практиканта з теми «Фізкультурно-оздоровча робота в ДНЗ. Традиційні та нетрадиційні методи оздоровлення дітей» сприяє кращій підготовці до семінарських занять та педагогічної практики. А підвищенню зацікавленості студентів у результатах навчання та об'єктивності оцінки знань сприяє кредитно-модульна система навчання в коледжі.

Виділимо систему особистісних якостей майбутнього педагога, що забезпечуватиме ефективність використання нетрадиційних оздоровчих технологій у фізкультурно-оздоровчій роботі з дітьми дошкільного навчального закладу: креативність, організаторські та комунікативні здібності; відповідальність за доручену справу, упевненість в своїх силах, знаннях; доброзичливість, самоповага; емоційно-вольова сфера, активність, цілеспрямованість, ціннісне ставлення до навчання. Система інтелектуальних, вольових та емоційно-оціночних відношень до світу, педагогічної дійсності та педагогічної діяльності, які є джерелом активності педагога в сфері виховання підростаючого покоління, становить, на думку В.А. Сластеніна, професійну педагогічну позицію.

Система ж відношень до педагогічної діяльності, яка виражається в наявності педагогічних установок, відповідних мотивів і прагнення до інновацій, обумовлених особистим поглядом на цілі та характер педагогічної діяльності, становить активну професійну позицію педагога [5,104].

Саме таку активну професійну позицію педагога нового типу, педагога ініціативного, самокритичного, самостійного й повинен формувати викладач педагогічного коледжу.

Література

1. Богініч О.Л. Шляхи вдосконалення системи підготовки фахівців дошкільної освіти. 2008р. http://intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_arhiv_pn_n1_2008_st_9/

2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). / Науковий керівник: Богуш А.М. . // Дошкільне виховання. – 2012 - №7 - С.4-19.

3. Ікуліна З. До питання про формування інтелектуальної готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти. // Вісник Інституту розвитку дитини. Випуск 12. - Київ -2010.- С.115-121.

4. Каталимова Н.Б.. Инновационная направленность педагогической деятельности в дошкольном образовании. //Наукові записки. Психолого-педагогічні науки - Ніжин: 2011.- №4. - С.13-17.

5. Качалина Е.Б.Активная профессиональная позиция педагога как психолого-педагогическая проблема. //Психология обучения. 2007.- №2.- С.98-108.

6. Махінова М.В. Інтерактивний підхід при читанні лекцій. (www.rusnauka.com/31.../73210.doc.htm -).

7. Шапран О., Шапран В. Інноваційні технології в педагогіці та психології: їх сутність та різновиди. // Вісник Інституту розвитку дитини. Випуск 12. - Київ -2010.- С.147-152.

В статье акцентируется внимание на том, что подготовка педагогических кадров, в том числе и педагога дошкольной специальности, должна соответствовать требованиям современности, подаются задачи подготовки будущего воспитателя к физкультурно – оздоровительной деятельности детей дошкольного возраста. Раскрыт опыт работы профессиональной подготовки студентов. Дается пример содержания заданий для самостоятельной работы по изучению оздоровительных инновационных технологий.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, физкультурно – оздоровительные мероприятия, инновационные технологии, интерактивная лекция, мультимедийные технологии.